Συγκριτικό δίκαιο

Σύνολο 26 ερωτήσεις

- ***Γενικό μέρος 6 ερωτήσεις***

Μπήκε Θέμα το 2014

⇒ ***1. Γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες που επηρεάζουν την ομοιομορφία και διαφοροποίηση των δικαίων :***

Πολύ ενδιαφέρον παράδειγμα επιρροής των φυσικών συνθηκών στην ζωή μιας χώρας και άρα στο δίκαιο της είναι αυτό της Αγγλίας. Το γεγονός ότι πρόκειται για νησιώτικη χώρα , άρα κατά κάποιον τρόπο απομονωμένη , την ώθησε να δημιουργήσει και να διατηρήσει σημαντικό εμπορικό στόλο . η έντονη εκβιομηχάνιση και η εγκατάλειψη των αγροτικών καλλιεργειών είχαν ως συνέπεια το να καταστεί ο εμπορικός αυτός στόλος και η ελεύθερη κυκλοφορία του του ζήτημα ζωτικού συμφέροντος . επικεντρώθηκαν λοιπόν οι Άγγλοι στις θαλάσσιες μεταφορές. Αντίθετα άλλα κράτη λιγότερο απομονωμένα και με παραγωγή προϊόντων , ενδιαφέρονταν να διοχετεύσουν τα προϊόντα τους στο εξωτερικό. Γι ' αυτό τον λόγο ναύλωσαν πλοία. Τα συμφέροντα των κρατών- θαλάσσιων μεταφορών και των κρατών – ναυλωτών είναι προφανώς αντίθετα. Πλέον τα πράγματα έχουν αλλάξει . οι φυσικές συνθήκες συνεχίζουν να επηρεάζουν την παραγωγή δικαίου αλλά με διαφορετικό τρόπο. Ειδικά όσον αφορά στις θαλάσσιες μεταφορές παρατηρείται π.χ. ότι τα εκβιομηχανισθέντα κράτη , είτε είναι απομονωμένα είτε όχι εισάγουν αναγκαστικά , προϊόντα τα οποία δεν παράγουν τα ίδια. Πάντως παρά τις συνεχείς μεταβολές συνθηκών , συνηθειών , οικονομικών πρακτικών , οι γεωγραφικές και κλιματολογικές ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και εξέλιξη των δικαίων , έστω με διαφορετική μορφή και ένταση αναλόγως της εποχής.

Μπήκε θέμα το 2019 :

⇒ ***2. Συγκριτικό δίκαιο :επιστήμη η μέθοδος ;***

κεντρικό στοιχείο της συγκριτικής εργασίας είναι η ίδια η σύγκριση , δηλαδή η ανεύρεση των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των συγκρινόμενων δικαίων. Η επιστήμη χρειάζεται ως εργαλείο τη μέθοδο , μια μέθοδος δεν είναι απαραίτητα και επιστήμη. Αν δεχθούμε λοιπόν ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι επιστήμη θα πρέπει απαραίτητα να χρησιμοποιήσουμε και κάποια μέθοδο. Αν δεχθούμε ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι μέθοδος θα πρέπει να αρκεσθούμε στο ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι απλώς μια κάποια τεχνική σύγκρισης διαφορών δικαίων για σκοπούς πρακτικούς. Μια τέτοια θέση όμως μάλλον είναι <<φτωχή>> . από την μια η παραδοχή ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι απλώς μια μέθοδος , θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι τελικά είναι μια σωρεία μεθόδων η οποία θα αυξανόταν με πρόοδο ανάλογη αυτής των συγκριτικολόγων. Από την άλλη δεν υπάρχουν γενικά αποδεκτά κριτήρια για το τι αποτελεί ένα ανεξάρτητο πεδίο επιστημονικής έρευνας. Αν θεωρηθεί ότι σκοπός μιας επιστήμης είναι η απόκτηση γνώσης περί το αντικείμενο της , τότε δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι επιστήμη καθώς σκοπός του είναι η απόκτηση βαθιάς και ουσιαστικής γνώσης των συγκρινόμενων μεταξύ τους δικαίων. Αναζητώντας τους λόγους για τους οποίους

διαφωνούν οι νομικοί παρατηρήθηκε ότι ο νομικός θετικισμός έθεσε υπερβολικά αυστηρά όρια στην νομική έρευνα έτσι οι ασχολούμενοι με την νομική θεωρία διεύρυναν το πεδίο της έρευνας καθώς αντικείμενο του συγκριτικού δικαίου δεν μπορούσε πλέον να είναι η απλή περιγραφή μιας συγκεκριμένης έννομης τάξης. Το συγκριτικό δίκαιο δεν έχει μια και μοναδική αποστολή λοιπόν αλλά εμφανίζεται να έχει ως κύριους σκοπούς την επίτευξη βαθύτερης γνώσης και τελειοποίησης των ισχυόντων δικαίων , ενδεχομένως δε και τη συμβολή ενοποίησης των δικαίων. Παρότι λοιπόν κάθε άλλο παρά ασήμαντη είναι η κρίση περί του συγκριτικού δικαίου ως επιστήμης ή μεθόδου , δεν υπάρχει από την άλλη μεριά ασυμβατότητα μεταξύ των δύο. Αν το συγκριτικό δίκαιο θεωρηθεί ως αυτόνομος επιστημονικός κλάδος , αυτό θα είναι το ασφαλέστερο υπόβαθρο ώστε η χρησιμοποίηση της συγκριτικής μεθόδου από νομικούς ασχολούμενους να γίνεται επάνω σε ισχυρές και καθαρά επιστημονικές βάσεις . εφόσον γίνει δεκτό ότι το συγκριτικό δίκαιο είναι ένας αυτόνομος επιστημονικός νομικός κλάδος θα πρέπει να γίνει επίσης δεκτό ότι τα δίκαια που μελετά και συγκρίνει αποτελούν πραγματικά δίκαια δηλαδή ενιαία σύνολα ,νομικά συστήματα, όλα ισότιμα αξίας και ενδιαφέροντος . είναι διαφορετικά το ένα από το άλλο αφού πρόκειται για δίκαια διαφορετικών κοινωνιών , διαφορετικών έννομων τάξεων , αλλά όμοια ως προς το ότι είναι πραγματικά δίκαια , έχουν όλα φύση αυθεντικά νομική. σχετική είναι και η θεωρία του Constantinesco υποστηρίζει ότι το συγκριτικό δίκαιο που περιορίζεται στη μικροανάλυση είναι απλώς και μόνο μέθοδος και μόνο στο πεδίο της μακροσύγκρισης αναπτύσσεται το συγκριτικό δίκαιο ως αυτόνομος επιστημονικός

Μπήκε το 2013 και το 2017

⇒ ***3. Η θεωρία ως πηγή δικαίου***

Η θεωρία ως πηγή δικαίου , μπορεί να εκφρασθεί σε διάφορα επίπεδα. Μπορεί να έχει μορφή γνωμοδότησης π.χ. ότι μια δικαιική συναλλαγή είναι έγκυρη ή μπορεί να επεξηγεί ένα νομικό όρο π.χ. τι σημαίνει κυμαινόμενη ασφάλεια . μπορεί επίσης να τάσσεται υπέρ μιας θέσης της νομολογίας που είναι σε σύγκρουση με το γράμμα του νόμου , ή μπορεί να επιχειρηματολογεί υπέρ μιας συγκεκριμένης μεθόδου που θα πρέπει να ακολουθεί ο νομικό π.χ. υπέρ της ιστορικής κλπ. Παράδειγμα της μεγάλης σημασίας που έχει η θεωρία ως πηγή δικαίου , είναι η επιρροή ανά τους αιώνες του ρωμαϊκού δικαίου , με την μορφή που είχε στο Corpus juris. Η ερμηνεία αυτού από τη θεωρία , δημιούργησε μια σειρά κανόνων οι οποίοι εξελίσσονταν συνέχεια και τους οποίους καμία επίσημη αρχή δεν είχε εκδώσει . έτσι π.χ. από τους κανόνες που ίσχυαν για την πώληση , δημιουργήθηκε ένα σύνολο κανόνων εφαρμοστέων σε όλες τις συμβάσεις. Αντίστοιχα μεγάλη σημασία για την εξέλιξη του δικαίου είχε η θεωρία στο μουσουλμανικό δίκαιο. Κύρια πηγή του είναι η εξ αποκαλύψεως αλήθεια . επειδή όμως τα υφιστάμενα κείμενα αφενός καλύπτουν ένα μικρό τμήμα των δικαιικών σχέσεων και αφετέρου συχνά δεν είναι απολύτως σαφή συμπληρώνονται ή προσδιορίζονται από την ερμηνεία που έχουν δώσει σε αυτά οι νομομαθείς. Στη μεγάλη αυτή σημασία που έχει για το μουσουλμανικό δίκαιο η θεωρία συνετέλεσε εκτός των άλλων και ότι αντίθετα δεν έχει μεγάλη σημασία η νομολογία αφού ο δικαστής δεν αναφέρει αιτιολογία εκδίδοντας την απόφαση άρα δεν διατυπώνει τον δικαιικό κανόνα που εφάρμοσε. << η θεωρία φιλοδοξεί ενστικτωδώς να είναι πηγή δικαίου>> δηλώνει ο Sacco .

Μπήκε θέμα το 2016

⇒ ***4. Μικροσύγκριση :***

Πρόκειται για μικροσύγκριση όταν αντικείμενο της είναι οι ειδικοί κανόνες και θεσμοί. Κατά την μικροσύγκριση ερευνώνται συγκεκριμένες λεπτομέρειες δύο ή περισσότερων δικαιικών συστημάτων . οι λεπτομέρειες αυτές δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απομονωμένα δεδομένα , παρά θα πρέπει να μελετώνται πάντα εντός του πλαισίου των δικαιικών συστημάτων στα οποία αφορούν. Η σημασία μιας συγκεκριμένης δικαιικής ρύθμισης ενός κοινωνικού προβλήματος όπως αυτό ρυθμίζεται εντός ενός δικαιικού συστήματος αναδεικνύεται ολοκληρωμένα μόνο όταν λαμβάνονται υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά του συστήματος αυτού , δικαιικά , κοινωνικά, πολιτισμικά. Οι συγκριτικολόγοι θα πρέπει να ξεκινούν την ερεύνα τους από ένα συγκεκριμένο κοινωνικό πρόβλημα και όχι από έναν συγκεκριμένο κανόνα ή θεσμό. Να μελετούν δε με ποιον τρόπο τα διάφορα δικαιικά συστήματα προσπαθούν να λύσουν το πρόβλημα αυτό. Κοινό σημείο αναφοράς είναι το νομικά σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα , ακολουθείται δε κατά τη σύγκριση των νομικών συστημάτων μια λειτουργική μέθοδος , εξετάζονται δηλαδή ρυθμίσεις των νομικών αυτών συστημάτων οι οποίες έχουν την ίδια λειτουργία . θα πρέπει πριν καταλήξει σε οριστικό συμπέρασμα ο συγκριτικολόγος να ερευνήσει ολόκληρο το προβλήματος. Συχνά στο αλλοδαπό δίκαιο που δεν περιλαμβάνει νομική ρύθμιση του ερευνώμενου προβλήματος , δίνεται κάποια λύση από συγκεκριμένη κοινωνική πρακτική.

Μπήκε θέμα το 2014 και το 2015

⇒ ***5. Εναρμόνιση και ενοποίηση δικαίων***

Κάποιοι συγκριτικολόγοι υποστήριξαν ότι ένας από τους σκοπούς του συγκριτικού δικαίου είναι η προετοιμασία του εδάφους για την διεθνή προσέγγιση των δικαίων. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα εκφραζόταν από κάποιους η φιλοδοξία μιας παγκόσμιας ενοποίησης των δικαίων. Ως προς το θέμα αυτό δεν υπάρχει ομοφωνία. Σίγουρα το συγκριτικό δίκαιο μπορεί να βοηθήσει σε μια προσέγγιση δικαίων δεν αποτελεί όμως ούτε αναγκαία ούτε ικανή συνθήκη για κάτι τέτοιο. Η προσέγγιση των δικαίων είναι κάτι πέραν της σύγκρισης και επιπλέον προϋποθέτει αφενός μια θετική πολιτική βούληση , αφετέρου ευνοϊκές συνθήκες για κάτι τέτοιο. Από την άλλη μεριά μπορεί να πραγματοποιηθεί με άλλα μέσα και να είναι αποτέλεσμα π.χ. οικονομικής ανάγκης. Στις περιπτώσεις αυτές είναι προφανές ότι η συγκριτική μελέτη περισσότερων δικαίων δεν έχει καν συμμετοχή στην ενοποίηση αυτή. Παρατηρούνται όμως κάποια επιτεύγματα στο θέμα αυτό π.χ. έχουν συναφθεί διεθνείς συμβάσεις κλπ. Που ενοποιούν δικαιικές ρυθμίσεις σε κάποιους τομείς. Όμως θα πρέπει να επισημανθεί ότι η αρχική φιλοδοξία περί παγκόσμιας ενοποίησης των δικαίων έχει περιορισθεί διπλά . έχουμε περάσει αφενός από την ιδέα την ενοποίησης στην ελαφρύτερη ιδέα της εναρμόνισης, αφετέρου από την εναρμόνιση ή ενοποίηση δικαίων σε παγκόσμιο επίπεδο , στην εναρμόνιση ή ενοποίησης των δικαίων μιας χωρικά περιορισμένης ομάδας κρατών. Παρατηρείται ότι στην πλειονότητα ίσως των περιπτώσεων οι προσπάθειες για την προσέγγιση των δικαίων γίνονται στο πλαίσιο οικονομικών ενώσεων ή έστω για την διευκόλυνση των συναλλαγών. Υπάρχει μια τάση σε πολλούς συγκριτικολόγους να βλέπουν παντού ομοιότητες των δικαίων και να υποστηρίζουν έτσι ότι τα νομικά συστήματα είναι πολύ κοντά το ένα με το άλλο άρα ότι μπορούν να

εναρμονισθούν ταχύτατα. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι σε πολλά ζητήματα μοιάζουν κάποια δίκαια μεταξύ τους και πως σε κάποια ζητήματα η εναρμόνιση των ρυθμίσεων μπορεί να αποβεί επωφελής πρέπει όμως να είμαστε προσεκτικοί και να ερευνούμε κάθε φορά το κατά πόσο είναι σκόπιμη και ευκταία .

Μπήκε θέμα το 2012 ,το 2015, το 2016, το 2017 και το 2019

⇒ ***6. Κριτήρια ταξινόμησης νομικών συστημάτων – η αμφισβήτηση της ταξινόμησης των νομικών συστημάτων σε οικογένειες***

Ο πολύ μεγάλος αριθμός των νομικών συστημάτων που υπάρχουν σε όλον τον κόσμο καθιστά προφανώς αδύνατη τη συγκριτική μελέτη όλων ταυτοχρόνως. Αυτός ήταν και ο βασικός λόγος που στο παρελθόν προτάθηκε και επιχειρήθηκε η ταξινόμηση των δικαίων του κόσμου σε ομάδες ή οικογένειες με βάση κάποια κριτήρια , κάποιες συγγένειες ή κοινά στοιχεία μεταξύ τους. Τα κριτήρια που έχουν προταθεί για την ταξινόμηση τους είναι είτε επιστημονικά , είτε εμπειρικά γι' αυτό είναι πολλές και οι προταθείσες ομαδοποιήσεις. Το έργο αυτό ούτε ήταν ούτε είναι εύκολο και σίγουρα καμία ταξινόμηση δεν ικανοποιεί απολύτως , ούτε μπορεί να θεωρηθεί οριστική . μερικά από τα κριτήρια που προτάθηκαν στο παρελθόν και χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό και την ταξινόμηση των νομικών συστημάτων ήταν η φύση και ο ρόλος του δικαίου , οι πηγές του δικαίου , οι δομές του δικαίου, η φυλή, ο πολιτισμός , η επιρροή της κοινωνίας κτλ. Στην σημερινή εποχή υποστηρίζουν κάποιοι συγκριτικολόγοι ότι κρίνονται απαραίτητες νέες , μη στατικές ομαδοποιήσεις των δικαίων. Προτείνεται για παράδειγμα ταξινόμηση των νομικών συστημάτων με βάση τη θεωρητική παραδοχή ότι υπάρχουν τρεις διαφορετικές πηγές κανόνων : η πολιτική , το δίκαιο και η φιλοσοφική ή θρησκευτική παράδοση. Πρόκειται δηλαδή για ζητήματα κυρίαρχων χαρακτηριστικών σε μακροσυγκριτικό επίπεδο που είναι διαφορετικά από το ηγεμονικό στοιχείο του όλου νομικού συστήματος. Παρά το ενδιαφέρον που παρουσιάζει αυτή η σύγχρονη προσέγγιση το ζήτημα της ταξινόμησης των νομικών συστημάτων δεν έχει γίνει αποδεκτή , ούτε και από τους συγκριτικολόγους που αμφισβητούν το όλο θέμα της ταξινόμησης των νομικών συστημάτων σε ομάδες , << οικογένειες>>. Αυτοί οι αμφισβητίες προτείνουν τελείως διαφορετικές προσεγγίσεις στο ζήτημα της σύγκρισης των νομικών συστημάτων μεταξύ τους , προσεγγίσεις που απορρίπτουν οποιαδήποτε ταξινόμηση αυτών των νομικών συστημάτων. Όσοι από την άλλη μεριά δέχονται την ταξινόμηση των νομικών συστημάτων σε οικογένειες έστω με την παραδοχή ότι πρόκειται για απλό εργαλείο , μένουν περισσότερο στα παραδοσιακά σχήματα που είχαν προταθεί στο παρελθόν και δέχονται διάφορα κριτήρια για την ταξινόμηση αυτή.

- ***Ειδικό μέρος 15 ερωτήσεις :***

Μπήκε θέμα το 2017

⇒ ***1. Ο γερμανικός αστικός κώδικας του 1900***

Το παράδειγμα της γαλλικής κωδικοποίησης γέννησε και στη Γερμανία την επιθυμία απόκτησης ενός αστικού κώδικα που θα συστηματοποιούσε και θα συνένωνε τους πολλούς και διάφορους νόμους που ίσχυαν στην χώρα . δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση ενός τέτοιου εγχειρήματος κατά την διάρκεια της Συνομοσπονδίας των γερμανικών κρατιδίων

γιατί δεν υπήρχε ενιαίο κράτος. Ένα πρώτο σχέδιο κώδικα το 1888 δεν έτυχε ευνοϊκής υποδοχής . μια δεύτερη επιτροπή 22 μελών που την αποτελούσαν νομικοί αλλά και εκπρόσωποι οικονομικών δυνάμεων καθώς και διάφορων ιδεών συνέταξε ένα δεύτερο σχέδιο που ψηφίσθηκε και κυρώθηκε το 1896 και άρχισε να ισχύει το 1900 . ο κώδικας αυτός αποτελεί μια θαυμαστή σύνθεσης όλων των συμπερασμάτων στα οποία είχε καταλήξει η γερμανική νομική επιστήμη κατά την διάρκεια του 19ου αι. η συστηματική και οι τεχνικές έννοιες του κώδικα εμπνέονται από το ρωμαϊκό δίκαιο και την θεωρία των πανδεκτιστών. Καταρχήν το νομοθετικό αυτό έργο θεωρείται ότι αποτελεί αντίδραση στην υπερβολική λατρεία του ρωμαϊκού δικαίου καθώς και στο οξύ ατομικιστικό πνεύμα που χαρακτήριζε τον γαλλικό αστικό κώδικα . τα ελαττώματα που του προσάπτουν οφείλονται και αυτά στον υπερβολικά δογματικό και τεχνικό χαρακτήρα του. Θέλοντας να προβλέψει και να επιλύσει κάθε περίπτωση χρησιμοποιεί καθ' υπερβολήν τις διατάξεις αφηρημένες και θεωρητικές και σύνθετες διατυπώσεις . συμπερασματικά μπορεί να λεχθεί ότι ο γερμανικός αστικός κώδικας είναι η αντίθεση του γαλλικού αστικού κώδικα. Επηρέασε και αυτός μεταγενέστερες κωδικοποιήσεις και συνεχίζει μέχρι σήμερα να υφίσταται τροποποιήσεις.

Μπήκε θέμα το 2014 , το 2017, το 2019

⇒ ***2. Common Law***

Μετά την νορμανδική κατάκτηση και οι τρεις εξουσίες συγκεντρώθηκαν στο πρόσωπο του βασιλιά και των μελών του βασιλικού συμβουλίου. Από τον 12ο αι. το βασιλικό συμβούλιο είχε διασπασθεί σε περισσότερους θεσμούς μεταξύ των οποίων ήταν τα βασιλικά δικαστήρια τα οποία απένεμαν δικαιοσύνη στο όνομα του βασιλιά. Συνέχιζαν για κάποιο διάστημα να υφίστανται και διάφορα τοπικά δικαστήρια τα οποία όμως εν τέλει αντικαταστάθηκαν από τα βασιλικά δικαστήρια τα οποία ήταν αποτελεσματικότερα. Οι δικαστές των βασιλικών δικαστηρίων ταξίδευαν σε όλη την χώρα προκειμένου να δικάσουν υποθέσεις και εξοικειώνονταν με του διάφορους τοπικούς εθιμικούς κανόνες τους οποίους εφάρμοζαν στην αρχή . στις συναντήσεις που είχαν μεταξύ τους στο Λονδίνο συζητούσαν και συνέκριναν τους εθιμικούς αυτούς κανόνες με αποτέλεσμα όλο και συχνότερα να εφαρμόζουν τους ίδιους νομικούς κανόνες σε όλη τη χώρα. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε από τα δικαστήρια το common law , τα οποία προκειμένου να δικάσουν χρησιμοποιούσαν προηγούμενες δικαστικές αποφάσεις εφόσον αφορούσαν όμοιες περιπτώσεις. Στην αρχή δεν υπήρχε δικαίωμα του ενάγοντα να δικασθεί από τα βασιλικά δικαστήρια και όποιος ήθελε να δικασθεί η υπόθεση του εκεί απευθυνόταν στην γραμματεία του βασιλιά από την οποία μπορούσε να επιτύχει την έκδοση των writ . το writ διέτασσε στο όνομα του βασιλιά τον εναγόμενο να συμμορφωθεί με την απαίτηση του ενάγοντα ή να προσέλθει στην δική και να συμμορφωθεί αργότερα με την απόφαση του δικαστηρίου. Το σύστημα αυτό όμως καταργήθηκε στα μέσα του 19ου αι αλλά μέχρι και σήμερα επηρεάζει την σύλληψη των νομικών εννοιών από τους Άγγλους νομικούς. Από κάποιο σημείο και μετά οι υφιστάμενοι κανόνες δεν συμπορεύονταν με τις κοινωνικές εξελίξεις για αυτό σταμάτησε η ανάπτυξη του common law και αναπτύχθηκε ένα παράλληλο σύστημα κανόνων το equity .

Μπήκε θέμα το 2014 και το 2019

⇒ ***3. Equity***

Πρόκειται για ένα ιδιότυπο σύστημα κανόνων των αγγλοσαξόνων και ήταν δημιούργημα κατά βάση της δικαστικής πράξης. Σκοπός της δημιουργίας του ήταν η κάλυψη τω κενών

του common law . αντανακλούσε αντιλήψεις της ρωμαϊκής aequitas και της αρχαιοελληνικής επιείκειας . το σύνθημα συνθέτετε από δώδεκα αξιώματα τα οποία αποτελούν κατευθυντήριες οδηγίες για την επίλυση των υποθέσεων από τα δικαστήρια :

1. Δεν ανέχεται να υπάρχει παράβαση δικαίου χωρίς αποκατάσταση
2. Ενεργεί in personam
3. Ακολουθεί τον νόμο
4. Ενδιαφέρεται για την πρόθεση παρά για τον τύπο
5. Εκλαμβάνει ως πραγματοποιηθέν αυτό που πρέπει να γίνει στο μέλλον
6. Τεκμαίρει την πρόθεση εκπλήρωσης μιας ενοχής
7. Είναι ισότητα
8. Η υπαίτια συμπεριφορά δεν επιτρέπει την προσφυγή σε αυτήν
9. Όποιος προσφύγει σε αυτήν θα πρέπει να έχει καθαρή συνείδηση
10. Όποιος την απαιτεί θα πρέπει να την εφαρμόζει και ο ίδιος
11. Όταν αυτή ευνοεί εξίσου τα 2 μέρη τότε υπερισχύει ο νόμος δηλαδή το common law και οι ισχύοντες γραπτοί νόμοι
12. Όταν ευνοεί εξίσου τα 2 μέρη τότε υπερισχύει το δικαίωμα του πρώτου κατά τον χρόνο

Η εξέλιξη του equity ήταν άνιση και ανοργάνωτη γιατί εφαρμοζόταν στα ειδικά ζητήματα που δεν μπορούσε να καλύψει το common law. Από τον 17 αι. αποκρυσταλλώθηκε σε ένα σύστημα νομικών κανόνων σε συγκεκριμένες κατηγορίες θεμάτων. Επειδή η συνύπαρξη του common law και του equity προκαλούσε προβλήματα η δικαστική μεταρρύθμιση του 1873-75 στην Αγγλία ενοποίησε τις 2 αυτές δικαιοδοσίες. Έτσι κατέστη μια κανονική και γενική μορφή δικαστικής προστασίας δικαιωμάτων.

Μπήκε θέμα το 2012, το 2015 , το 2019

⇒ ***4. Το νομικό σύστημα των ΗΠΑ συγκρινόμενο με αυτό της Αγγλίας***

Κατά τη διάρκεια του 18ου και του 19ου αι. εισήχθη το αγγλικό δίκαιο στις ΗΠΑ . έτσι λοιπόν η δομή , οι μέθοδοι και οι έννοιες του δικαίου των ΗΠΑ είναι κατά βάση οι ίδιες μ εκείνες του αγγλικού του αγγλικού δικαίου . υπάρχουν όμως και διαφορές μεταξύ τους . ως προς τις έννοιες παρατηρούνται τα εξής : **πρώτον** στο δίκαιο των ΗΠΑ , κράτους ομοσπονδιακού , υπάρχει άγνωστη στους Άγγλους νομικούς έννοια του ομοσπονδιακού δικαίου. Η έννοια αυτή εκφράζει την πραγματικότητα μιας διπλής δικαιοδοτικής τάξης, αφού σε κάθε πολιτεία συνυπάρχουν η ομοσπονδιακή και πολιτειακή δικαιοδοσία τόσο νομοθετική όσο και δικαστική **. δεύτερο** σε ορισμένους τομείς του δικαίου έχουν δημιουργηθεί και νέες έννοιες , άγνωστες στο αγγλικό δίκαιο . ως προς τις πηγές του δικαίου και την νομική μέθοδο που ακολουθείται από τους νομικούς του κάθε κράτους παρατηρούνται τα εξής : **πρώτον** ο κανόνας της υποχρεωτικής ισχύος των δικαστικών προηγούμενων έχει διαφορετική λειτουργία δεν είναι τόσο αυστηρός. Ειδικότερα στην Αγγλία έχουν απόλυτη δεσμευτικοί ισχύ οι αποφάσεις του ανώτατου δικαστηρίου για τα κατώτερα δικαστήρια καθώς και οι αποφάσεις της Βουλής των Λόρδων (ανώτατο δικαστήριο μέχρι το 2009) και του supreme court από το 2009 για όλα τα δικαστήρια. Στις ΗΠΑ τα κατώτερα δικαστήρια δεσμεύονται από τις προηγούμενες αποφάσεις των ανωτέρων δικαστηρίων όμως κανένα δικαστήριο δεν θεωρεί ότι δεσμεύεται από δικές τους προηγούμενες αποφάσεις/ εξάλλου κάθε μέλος του δικαστηρίου που δεν συμφωνεί με την απόφαση της πλειοψηφίας μπορεί να διατυπώσει την δική του διαφωνούσα γνώμη . επίσης σε πολλές περιπτώσεις οι δικαστές αναφέρουν ως θεμέλιο της απόφασης τους όχι την γνώμη της πλειοψηφίας της

προηγούμενης απόφασης αλλά τη διαφωνούσα γνώμη σε εκείνη την προηγούμενη απόφαση κάποιου δικαστή.
Δεύτερον το ομοσπονδιακό σύνταγμα των ΗΠΑ θεωρείται ως θεμέλιο όλων των ελευθεριών και έχει πολύ μεγάλο κύρος , επηρεάζοντας όλους τους κλάδους του δικαίου του κράτους. Επιπλέον έχει λάβει χώρα σε μεγάλη έκταση η κωδικοποίηση τμημάτων του δικαίου υπό την αιγίδα του American Law Institute .οι κωδικοποιήσεις αυτές εφόσον υιοθετηθούν από τον νομοθέτη ή τα δικαστήρια ισχύουν ως πολιτειακό ή ομοσπονδιακό δίκαιο.
Τρίτον η μελέτη του δικαίου γίνεται με τρόπο συστηματικότερο , με αποτέλεσμα να έχουν μεγαλύτερη αίγλη οι θεωρητικοί του δικαίου . η συστηματική αυτή μελέτη του δικαίου και οι μέθοδοι ερμηνείας που ακολουθούνται στις ΗΠΑ φαίνονται με τις αντίστοιχες εργασίες στα ευρωπαϊκά ηπειρωτικά κράτη παρόλα αυτά παραμένει έντονο το στοιχείο του common law . φαίνεται δε ότι στις ΗΠΑ είναι εντονότερη η συμμετοχή του δικαστή στη δημιουργία του δικαίου από ότι στην Αγγλία. Και στα 2 κράτη οι δικαστές έχουν την ίδια εξουσία όσον αφορά στην εφαρμογή του δικαίου : μόνο αυτοί εφαρμόζουν το δίκαιο. Όμως δε έχουν την ίδια εξουσία όσον αφορά τη δημιουργία του δικαίου. Στην Αγγλία έχει πάντα ο δικαστής τη δυνατότητα δημιουργίας common law , όμως λόγο της κυριαρχίας του Κοινοβουλίου δεν έχει την δυνατότητα ελέγχου της δημιουργίας του γραπτού νομοθετικού δικαίου. Αντίθετα στις ΗΠΑ ο δικαστής έχει την δυνατότητα δημιουργίας common law και την δυνατότητα ελέγχου της δημιουργίας του νομοθετικού δικαίου.

Μπήκε θέμα το 2014 και το 2017

⇒ ***5. Σκανδιναβικά νομικά συστήματα***

Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει τα δίκαια της Σουηδίας , της Νορβηγίας , της Δανίας , της Φινλανδίας και της Ισλανδίας. Διακρίνονται τα δίκαια αυτά για τον παραδοσιακό του χαρακτήρα καθώς και για το ότι δεν υιοθέτησαν στοιχεία του ρωμαϊκού δικαίου . κοινή ιστορική βάση των δικαίων αυτών των κρατών είναι το παλαιό γερμανικό δίκαιο από το οποίο στη συνέχεια διαφοροποιήθηκαν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό. Κατά τα τέλη του 17^{ου} αι. άρχισε η κωδικοποίηση στη Δανία και την Νορβηγία και κατά τον 18^{ο} αι. στη Σουηδία. Η ιδέα του κοινού ιστορικού και πολιτιστικού παρελθόντος των σκανδιναβικών κρατών αλλά και η αύξηση των μεταξύ τους εμπορικών και άλλων συναλλαγών οδήγησε τα κράτη αυτά σε στενή συνεργασία στον τομέα της νομοθεσίας κατά το τέλος του 19^{ου} αι. οι σχετικές εργασίες διευκολύνονταν από το ότι οι γλώσσες των κρατών αυτών μοιάζουν πολύ μεταξύ τους οπότε δεν υπήρχε πρόβλημα συνεννόησης. Τα δίκαια στα κράτη αυτά δεν τείνουν προς την εννοιοκρατία αλλά η νομική τους σκέψη εμπνέεται από την ιδέα της απλότητας . η βασικότερη πηγή είναι η νομοθεσία και σπάνια αμφισβητείται το κύρος του νομοθέτη από τα δικαστήρια ενώ δεν υπάρχουν συνταγματικά δικαστήρια. Σε όλα τα σκανδιναβικά κράτη παίζουν σημαντικό ρόλο ο δημόσιος τομέας και η δημόσια διοίκηση το σύστημα επίλυσης των διαφωνιών ποικίλει σε μεγάλο βαθμό . στη Φινλανδία και την Σουηδία τα θέματα αυτά ανήκουν στην αρμοδιότητα ειδικών διοικητικών δικαστηρίων . στην Δανία οι διοικητικές υποθέσεις επιλύονται από διάφορα όργανα ή επιτροπές. Στην Φινλανδία , την Νορβηγία και στην Σουηδία ζουν οι αυτόχθονες Σάμι. Έχουν τον δικό τους πολιτισμό και τη δική τους γλώσσα . δεν έχουν δικαίωμα εδαφικής αυτοδιοίκησης . τέλος ρητά αναγνωρίζεται από το σύνταγμα των 3 χωρών η υποχρέωση προστασίας της γλώσσας , του πολιτισμού και του τρόπου ζωής των Σάμι.

Μπήκε θέμα το 2013

⇒ ***6. Μικτά νομικά συστήματα***

Παραδοσιακά ο όρος <<μικτά>> χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια σχετικά μικρή ομάδα νομικών συστημάτων / δικαίων τα οποία έχουν στοιχεία και του αγγλοσαξονικού δικαίου common law και του civil law δηλαδή των ευρωπαϊκών ηπειρωτικών δικαίων . ίσως η πιο ενδιαφέρουσα άποψη είναι αυτή η οποία υποστηρίζει ότι τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τους . το πρώτο χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι ότι έχουν στοιχεία και του common law και του civil law . πρόκειται για ανάμιξη καθαρά δυτικής έμπνευσης με στοιχεία των ρωμανογερμανικών και των αγγλοαμερικανικών συστημάτων όπως αυτά προσδιορίζονται από την παραδοσιακή ταξινόμηση σε οικογένειες δικαίων. Το δεύτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι ποσοτικό και ψυχολογικό. Ποσοτικά δηλαδή θα πρέπει να υπάρχει ένα κατώτατο όριο ύπαρξης στοιχείων των δύο αυτών συστημάτων και να συμπεραίνεται ότι πρόκειται για μικρό νομικό σύστημα. Ψυχολογικά θα πρέπει να είναι σε θέση ο παρατηρητής να αναγνωρίσει τον διπλό του χαρακτήρα . το τρίτο χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι δομικό . παρατηρείται ότι το civil law κυριαρχεί στον χώρο του ιδιωτικού δικαίου ενώ το common law στο χώρο του δημοσίου δικαίου.

Στις περισσότερες περιπτώσεις τα νομικά αυτά συστήματα δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της αποικιακής περιόδου όταν κράτη κυρίαρχα με δίκαιο ευρωπαϊκό ηπειρωτικό μεταβίβασαν υπερπόντιες αποικίες σε άλλα κράτη στα οποία ίσχυε το αγγλοσαξονικό δίκαιο έτσι σχηματίστηκαν τα μικτά νομικά συστήματα των Φιλιππίνων , του Πουέρτο Ρίκο κτλ. Ειδική περίπτωση αποτελεί η Σκωτία η οποία απέκτησε δομικά μικτό σύστημα όταν συγχωνεύθηκε με την Βρετανία το 1707. Έχει κοινά με την Αγγλία το δημόσιο δίκαιο και τους δημόσιους θεσμούς όμως διατήρησε το ιδιωτικό της δίκαιο . επίσης ειδική περίπτωση αποτελεί το Ισραήλ το οποίο ιδρύθηκε ως ανεξάρτητο κράτος το 1948 και στο οποίο αρχικά εφαρμοζόταν το common law και αργότερα το ιδιωτικό του δίκαιο επηρεάσθηκε από τα ευρωπαϊκά ηπειρωτικά δίκαια.

Μπήκε θέμα το 2016

⇒ ***7. Κυπριακό νομικό σύστημα πριν την ανεξαρτησία***

Από το 1571 μέχρι το 1878 η Κύπρος ήταν υπό την Οθωμανική κυριαρχία κατά την οποία επιβάλλονταν πολύ αυστηρά μέτρα μεταξύ των οποίων ήταν και η μαζική εισαγωγή του μουσουλμανικού δικαίου . ο μόνος τομέας του δικαίου που δεν αντικαταστάθηκε ήταν το δίκαιο της προσωπικής κατάστασης ως προς το οποίο η Ορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου διατήρησε αποκλειστική νομοθετική και δικαστική δικαιοδοσία. Τα επισκοπικά δικαστήρια συνέχισαν να λειτουργούν και να εφαρμόζουν ρωμαιοβυζαντινό δίκαιο. Από το 1839 μέχρι το 1878 εισήχθησαν στην Κύπρο ορισμένοι Οθωμανικοί κώδικες οι οποίοι είχαν βασισθεί σε ευρωπαϊκά μοντέλα. Ο οθωμανικός κώδικας της γης και ο οθωμανικός αστικός κώδικας είχαν υιοθετήσει τη μορφή και τη δομή ευρωπαϊκών ηπειρωτικών κωδίκων , όμως οι ουσιαστικές ρυθμίσεις τους ήταν μουσουλμανικού δικαίου. Το 1878 η Τουρκία παραχώρησε την Κύπρο στην Βρετανία και έτσι η βρετανική κυριαρχία ξεκίνησε από το 1878 μέχρι το 1960. Από το 1878 μέχρι το 1935 παρέμεινε σε ισχύ το οθωμανικό δίκαιο το οποίο όμως εφάρμοζαν Άγγλοι δικαστές με αγγλικούς δικονομικούς κανόνες που είχαν εισαχθεί στην Κύπρο το 1882. Αυτό σημαίνει ότι πολύ συχνά οι δικαστές προσέφευγαν στο αγγλικό δίκαιο για να καλύψουν τα κενά . το 1935 το αγγλικό δίκαιο αντικατέστησε το οθωμανικό . διατηρήθηκε όμως η ποικιλία των πηγών. Ακόμη οι νόμοι που εισήχθησαν στην Κύπρο από τους βρετανούς κατ' εκείνη την περίοδο διατήρησαν αν όχι αύξησαν την

ποικιλία του κυπριακού δικαίου . έτσι νόμοι για το δίκαιο των συμβάσεων και για την πώληση αγαθών περιλάμβαναν στοιχεία ινδικού και ινδουιστικού θρησκευτικού δικαίου επειδή ήταν αντιγραφές σχετικών κωδικοποιήσεων που είχαν γίνει λίγο νωρίτερα στην Ινδία από τους Βρετανούς . επίσης το κυπριακό δίκαιο είχε δανεισθεί διατάξεις του ιταλικού αστικού κώδικα σχετικά με το δίκαιο εκ διαθήκης και το δίκαιο της οριζόντιας ιδιοκτησίας είχε βασισθεί σε αντίστοιχο ελληνικό νόμο.

Μπήκε θέμα το 2012 , το 2014 , το 2015

⇒ ***8. Κυπριακό νομικό σύστημα μετά την ανεξαρτησία***

Το 1960 ιδρύθηκε η Δημοκρατία της Κύπρου. Σύμφωνα με το α.188 του συντάγματος για να μην υπάρξει ρυθμιστικό κενό ορίστηκε ότι οι νόμοι που εφαρμόζονταν στην Κύπρο μέχρι το 1960 θα συνέχιζαν να ισχύουν υπό τον όρο ότι δεν θα ήταν σε αντίθεση προς το σύνταγμα και μέχρι να αντικατασταθούν από νέους νόμους. Ο νόμος 14 του 1960 όρισε ότι τα κυπριακά δικαστήρια θα συνέχιζαν να εφαρμόζουν το αγγλικό common law και τις αρχές της equity . επειδή ο νόμος δεν προσδιόριζε χρονικά η υποχρέωση αυτή σήμαινε ότι τα κυπριακά δικαστήρια θα έπρεπε να συμμορφωθούν προς μια απόφαση της Βουλής των Λόρδων εκδοθείσα μετά το 1960 ακόμη και αν μεταγενέστερος αγγλικός νόμος είχε ανατρέψει στην Αγγλία την απόφαση εκείνη καθώς οι αγγλικοί νόμοι που εκδόθηκαν μετά το 1960 δεν είχαν εφαρμογή στην Κύπρο. Φαίνεται όμως πως εν τέλει το κυπριακό δίκαιο διατήρησε και ενίσχυσε τον μικτό του χαρακτήρα. Τα κυπριακά δικαστήρια εφαρμόζουν αγγλικό common law μόνο εφόσον θεωρούν ότι είναι κατάλληλο για την Κύπρο. Επίσης άσκησαν την δυνατότητα που τους παρείχες το .α 188 του συντάγματος και ορισμένους νόμους που είχαν εκδοθεί πριν το 1960 και αντί να τους αρνηθούν τους τροποποιήσαν ώστε να είναι σύμφωνοι με το κυπριακό σύνταγμα. Η κυπριακή νομοθεσία μετά το 1960 απομακρύνθηκε από το common law και μειώθηκε η επιρροή της Αγγλίας στους κύπριους δικηγόρους. Πολλοί συνεχίζουν να σπουδάζουν στην Αγγλία αλλά πολύ περισσότεροι σπουδάζουν στην Ελλάδα με αποτέλεσμα να εξοικειώνονται με τα ευρωπαϊκά ηπειρωτικά νομικά συστήματα. Στην αρχή η γλώσσα που χρησιμοποιούσαν τα δικαστήρια ήταν τα αγγλικά αλλά αντικαταστάθηκε από την ελληνική και το 1989 όλες οι αποφάσεις δημοσιεύονταν στην ελληνική γλώσσα. Στα ζητήματα προσωπικής κατάστασης συνεχίζουν να έχουν νομοθετική και δικαστική δικαιοδοσία και η χριστιανική και η μουσουλμανική κοινότητα άρα διατηρείται η ισχύς και του βυζαντινού και του οθωμανικού δικαίου. Το ανώτατο δικαστήριο της Κύπρου έχει εξουσία αναθεώρησης των διοικητικών πράξεων και ακύρωσης τους στην περίπτωση που τις κρίνει αντισυνταγματικές , παράνομες ή ultra vires. Στο κυπριακό σύστημα ισχύει η αγγλική αρχή του stare decisis δηλαδή τις υποχρεωτικής ισχύος των δικαστικών προηγούμενων άρα οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές και για το ίδιο και για τα κατώτερα δικαστήρια. Όπως τονίζεται η εξέλιξη του κυπριακού δικαίου τα <<δάνεια >> από άλλα δίκαια και η επεξεργασία του συνόλου από τους κύπριους δικαστές κατέστησαν το κυπριακό νομικό σύστημα έναν παράδεισο συγκριτικού δικαίου .

Μπήκε θέμα το 2014 και το 2019

⇒ ***9.Ισραήλ – ένα μικτό σύστημα***

Το νομικό σύστημα του Ισραήλ αποτελεί μια ξεχωριστή περίπτωση ακόμη και μεταξύ των μικτών νομικών συστημάτων. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στην γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκεται το Ισραήλ ίσχυε ένα είδος μικτού νομικού συστήματος από πάρα πολλά χρόνια όταν η περιοχή κατέστη τμήμα της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Στα 400

χρόνια που ακολούθησαν , κυριαρχούσε στην περιοχή το οθωμανικό δίκαιο και η τούρκικη γλώσσα αλλά ήταν πλουραλιστικό που στην πράξη σημαίνει ότι οι ξένες δυνάμεις είχαν δικαστική δικαιοδοσία επί των υπηκόων τους σε ζητήματα που αφορούσαν το εμπόριο αλλά και σε ποινικά ζητήματα. Επίσης αναγνωρισμένες θρησκευτικές κοινότητες είχαν μια κάποια θρησκευτική αυτονομία που σήμαινε ότι θρησκευτικά δικαστήρια εφάρμοζαν θρησκευτικό δίκαιο σε ζητήματα κυρίως προσωπικής κατάστασης καθώς και σε κληρονομικά ζητήματα. Στην διάρκεια του 19ου αι. το ίδιο το οθωμανικό δίκαιο υιοθέτησε κανόνες δικαίου ευρωπαϊκών νομικών συστημάτων κυρίως του γαλλικού. Το 1917 κατέκτησε την περιοχή της Παλαιστίνης η Βρετανία και από το 1922 κυβερνούσε με εντολή της κοινωνίας των εθνών. Εισήχθη το common law υπό μορφή νομοθετικών κανόνων , για την συμπλήρωση των κενών χρησιμοποιούσαν κανόνες του common law και της equity και στο δικονομικό σύστημα επικρατούσαν αγγλικοί δικονομικοί κανόνες και η αρχή του απόλυτου σεβασμού των δικαστικών προηγούμενων.
Το 1948 ιδρύθηκε το κράτος του Ισραήλ σε ένα τμήμα τη περιοχής αυτής στην οποία κυβερνούσε η Βρετανία. Αποφασίσθηκε να διατηρηθεί το υφιστάμενο δίκαιο . κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 υιοθετήθηκαν νόμοι οι οποίοι είχαν μορφή κωδίκων και βασίζονταν στο γερμανικό πρότυπο. Αυτό που παρουσιάζει επίσης πολύ μεγάλο ενδιαφέρον είναι η γλωσσική μορφή του ισραηλινού δικαίου . οι ιστορικές του ήταν στην αγγλική , την γαλλική , την γερμανική και την τούρκική ίσως και την ιταλική γλώσσα. Οι θρησκευτικές κοινότητες χρησιμοποιούσαν την εβραϊκή , την αραβική την Αραμαϊκή και την λατινική . παρότι η αγγλική γλώσσα αποκλείσθηκε από το να είναι επίσημη γλώσσα συνέχισε να είναι σημαντική , αφού το αγγλικό common law και η equity συνέχισαν επηρεάζουν ισραηλινό δίκαιο . μέχρι το 2018 επίσημες γλώσσες του ισραηλινού δικαίου ήταν η εβραϊκή και η αραβική . όλοι οι νέοι νόμοι εκδίδονται στην εβραϊκή γλώσσα και σπάνια στην αραβική. Οι δίκες διεξάγονται σχεδόν αποκλειστικά στην εβραϊκή γλώσσα αλλά οι διάδικοι δικαιούνται να χρησιμοποιούν την αραβική γλώσσα στα δικαστήρια. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στοιχείο έγκειται στο ότι η γλώσσα δεν έπαιξε ρόλο στη μικτή φύση του ισραηλινού δικαίου. Από την άλλη επίσης ενδιαφέρον έχει ότι η εβραϊκή γλώσσα καθιερώθηκε επίσημη γλώσσα αλλά δεν ήταν οι γλώσσα που χρησιμοποιούσαν και γνώριζαν οι περισσότεροι . είναι μια γλώσσα η οποία διατηρήθηκε ανά τους αιώνες κατά βάση ως γλώσσα προσευχής και θρησκευτικών κειμένων καθώς και ως ένα είδος ενοποιητικής γλώσσας δικαίου για τους Ιουδαίους που ζούσαν σε διάφορα μέρη του κόσμου. Καθιερώθηκε λοιπόν ως σύμβολο αναγέννησης και εθνικής ταυτότητας των Ιουδαίων. Το ισραηλινό δίκαιο αναγνωρίζει ως κύρια πηγή δικαίου το νομοθετικό δίκαιο. Η νομική γραφή όμως έχει επηρεασθεί από το common law . η αντίφαση αυτή έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και μελετάται ακόμη.

Μπήκε θέμα το 2016

⇒ ***10. Νομικό σύστημα: νοτιοαφρικανικής Δημοκρατίας***

Όλη η περιοχή από το ακρωτήρι της καλής ελπίδας μέχρι τους ποταμούς Κουνένε και Ζαμβέζη εξαιρουμένης της Μοζαμβίκης είναι τα κράτη της νοτιοαφρικανικής Δημοκρατίας. Τα βασικότερα συστατικά που διαμόρφωσαν το ισχύον σήμερα νομικό καθεστώς της νοτιοαφρικανικής δημοκρατίας είναι το ρωμαϊκό δίκαιο που εφαρμοζόταν στην Ολλανδία με τροποποιήσεις και προσαρμογές , παραλείψεις και προσθήκες. Το 1652 ιδρύθηκε η αποικία του ακρωτηρίου ως σταθμός ανεφοδιασμού για τα πλοία της ολλανδικής εταιρίας των ανατολικών Ινδιών . έτσι εισήχθη για πρώτη φορά το ρωμαιοολλανδικό δίκαιο στη

νότια Αφρική. Το 1828 τέθηκε σε ισχύ ο πρώτος χάρτης δικαιοσύνης ο οποίος ίδρυσε το ανώτατο δικαστήριο κατά το βρετανικό πρότυπο καταργώντας το προηγούμενο ολλανδικής προέλευσης. Οι πρώτοι δικαστές που το στελέχωσαν ήταν Βρετανοί και όσοι ήθελαν να έχουν την δυνατότητα να παρασταθούν ως δικηγόροι στο δικαστήριο αυτό έπρεπε να έχουν βρετανική νομική εκπαίδευση . το 1828 επίσης εισήχθη το σύστημα των ενόρκων και μαζί του και το αγγλικό δίκαιο απόδειξης . η αγγλική γλώσσα εξάλλου κατέστη η επίσημη γλώσσα ενώπιον του δικαστηρίου οριστικά από το 1832 . το 1836 άρχισε από το ακρωτήρι η μεγάλη μετανάστευση των απογόνων των πρώτων Ολλανδών, Γάλλων και Γερμανών αποίκων γνωστή ως μεγάλη πορεία .ίδρυσαν το 1838 τη δημοκρατία του Νατάλ και στη συνέχεια το Τρασβάαλ και το ελεύθερο κράτος της Οράγγης. Αργότερα προσαρτήθηκαν και τα τρία από την Βρετανία. Θα πρέπει να τονισθεί ότι κα τότε όπως και σήμερα στις περιοχές αυτές οι αυτόχθονες Αφρικανοί αποτελούσαν και αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία. Το 1910 οι τέσσερις αποικίες αποτέλεσαν την νοτιοαφρικανική ένωση. Κατέστη κυρίαρχο κράτος το 1931 , το 1962 γεννήθηκε η σημερινή νοτιοαφρικανική δημοκρατία. Οι βασικοί παράγοντες που συνετέλεσαν στο να επηρεασθεί το δίκαιο της Νότιας Αφρικής από το αγγλικό δίκαιο ήταν η υιοθέτηση αγγλικών δικονομικών κανόνων , το γεγονός ότι για πολύ μεγάλο διάστημα δικηγόροι και δικαστές εκπαιδεύονταν στο αγγλικό δίκαιο , το ότι το privy council ήταν το ανώτατο δικαστήριο για τις βρετανικές αποικίες αλλά και το γεγονός ότι εγκαταστάθηκαν στη νότια Αφρική πολλοί Βρετανοί υπήκοοι , οι οποίοι και απέκτησαν ηγετική θέση στις εμπορικές συναλλαγές. Από τους σημαντικότερους λόγους επίσης ήταν ότι για πολύ μεγάλο διάστημα η επίσημη γλώσσα των δικαστηρίων ήταν η αγγλική. Μετά την ένωση , η επιρροή του αγγλικού δικαίου μειώθηκε. Πολύ σημαντικό ρόλο έπαιξε η ανάπτυξη των νομικών σχολών στις οποίες δόθηκε μεγάλο βάρος στην εκπαίδευση των φοιτητών στο ρωμαιοολλανδικό δίκαιο. Και στην περίπτωση αυτή ο παράγων της γλώσσας συνέβαλε σημαντικά. Η γλώσσα των πρώτων Ολλανδών αποίκων ήταν η Ολλανδική όπως την μιλούσαν τον 17^{ο} αι. δέχθηκε διάφορες επιρροές στην νότια Αφρική και αποτελεί σήμερα η γλώσσα αφρικάανς . το σύνταγμα του 1996 αναγνωρίζει πλέον 11 γλώσσες ως επίσημες γλώσσες του κράτους. Την Αφρικάανς , την αγγλική και άλλες 9 γλώσσες αυτόχθονων μαύρων φυλών. Μόνο οι 2 πρώτες αποτελούν επίσημες γλώσσες δικαίου. Το 70% της νότιας Αφρικής είναι μέλη αυτόχθονων μαύρων φυλών και μιλούν κάποια από τις 9 επίσημες γλώσσες. Οι στατιστικές δείχνουν ότι πιθανότατα ο μισός ενήλικας πληθυσμός δεν καταλαβαίνει καμία από τις δύο επίσημε γλώσσες του δικαίου άρα δεν έχει άμεση πρόσβαση ούτε στη νομοθεσία ούτε στη νομολογία ή στα δικαστικά αρχεία ούτε στη νομική θεωρία. Όμως το γεγονός παραμένει ότι οι διάδικοι δικών στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μέλη αυτόχθονων μαύρων φυλών , οι οποίοι δεν έχουν δικαίωμα να δικασθούν στη γλώσσα τους διότι αντίστροφα η συντριπτική πλειοψηφία των δικαστών έχουν ως πρώτη γλώσσα την αφρικάανς ή την αγγλική και δεν θα μπορούσαν να δικάσουν σε κάποια από τις αυτόχθονες μαύρες γλώσσες. Το ζήτημα δεν έχει κλείσει εκεί. Γράφονται συνέχεια μελέτες από αυτόχθονες νομικούς οι οποίοι επισημαίνουν πως το σύνταγμα του 1996 ορίζει ότι τα δικαστήρια οφείλουν να εφαρμόζουν εθιμικό δίκαιο . θεωρούν πως ο ορισμός αυτός υποτιμά τα αυτόχθονα δίκαια και υπονομεύει τον νομικό πλουραλισμό στη Νότια Αφρική .

Μπήκε θέμα το 2014

⇒ ***11.Δίκαια ιβηροαμερικάνικων κρατών***

Από την πρώτη στιγμή της κατάκτησης των δυτικών Ινδιών από τους Ισπανούς , άρχισαν να ισχύουν εκεί ισπανικοί νόμοι. Είναι πολύ ενδιαφέρον το γεγονός ότι το δίκαιο που θα ίσχυε εκεί είχε ήδη γεννηθεί πριν καν γίνει γνωστό αν υπήρχε η χώρα στην οποία θα ίσχυε. Τρεισήμισι μήνες πριν τον απόπλου του Χριστόφορου Κολόμβου από την Ισπανία, τέθηκαν οι νομικές βάσεις της κυβέρνησης του νέου κόσμου. Και αμέσως μετά την ανακάλυψη τη βάση για το νομικό σύστημα του νέου κόσμου, αποτέλεσε το δίκαιο της Καστίλλης το οποίο στη συνέχεια είτε μεταφυτευόταν αυτούσιο, είτε προσαρμοζόταν στα δεδομένα της περιοχής , είτε αποτελούσε τη βάση για τη δημιουργία νέων δικαιικών συμβάσεων . η ισπανική νομική παράδοση ήταν τόσο ισχυρή στις χώρες του νέου κόσμου ώστε και μετά την ανεξαρτησία τους συνέχισαν να ισχύουν εκεί για μεγαλύτερο ή μικρότερο διάστημα , οι ισπανικοί νόμοι . ήταν επόμενο λοιπόν να επηρεάσει το ισπανικό δίκαιο και τη σύνταξη των αστικών κωδικών των χωρών εκείνων κατά την διάρκεια του 19ου αι. η ανεξαρτησία αυτή ώθησε τους λατινοαμερικανικούς νομικούς να στραφούν και σε νομοθεσία και νομική θεωρία άλλων κρατών ώστε να υποδηλώσουν την διαφορά τους από τους Ισπανούς και συγχρόνως να κατασκευάσουν δική τους ταυτότητα. Οι ιδέες της γαλλικής επανάστασης και ο ναπολεόντειος αστικός κώδικας του 1804 πριν καν επηρεάσουν τις χώρες της ιβηρικής Αμερικής είχαν ήδη επηρεάσει την Ισπανία. Έχει υποστηριχθεί λοιπόν ότι ακόμη και αυτή η τάση των ιβηροαμερικάνικων κρατών να υιοθετήσουν ιδέες και θέσεις του γαλλικού δικαίου αποτελεί <<κληρονομιά>> της Ισπανίας. Πάντως σχεδόν όλοι οι συγκριτικολόγοι που ασχολήθηκαν με την περιοχή αυτή συμφωνούν ότι με οποιαδήποτε ταξινόμηση αποτελούν τα δίκαια των ιβηροαμερικανικών κρατών μια ξεχωριστή κατηγορία.

Μπήκε θέμα το 2012

⇒ ***12. Κωδικοποιήσεις – κώδικες ιβηροαμερικανικών κρατών***

Ιδιαίτερα μεγάλη επιρροή είχε η ισπανική νομική παράδοση στον αστικό κώδικα της Χιλής, ο οποίος με την σειρά του επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τη σύνταξη των αστικών κωδίκων και των άλλων ισπανοαμερικανικών κρατών . ο συντάκτης του αστικού κώδικα της Χιλής εργάσθηκε για την ολοκλήρωσή του σχεδόν 30χρόνια , χρησιμοποιώντας στοιχεία αφενός του ισπανικού δικαίου και αφετέρου των άλλων δυτικών δικαίων και κυρίως του Γαλλικού. Συμβουλεύτηκε και χρησιμοποίησε όλους τους κώδικες που είχαν εκδοθεί μέχρι τότε. Κυρώθηκε το 1855 και άρχισε να ισχύει το 1887 . η τεχνική του θεωρείται τέλεια , διακρίνεται για την σαφήνεια , τη λογική και την συνεκτικότητα των διατάξεων του. Η επιρροή του Ναπολεόντειου κώδικα είναι μεγάλη , παρατηρείται όμως ότι π.χ. σε αρκετές διατάξεις του εμπράγματου δικαίου παραμερίζονται οι λύσεις του γαλλικού κώδικα υπέρ του καθαρού ρωμαϊκού δικαίου .

Επίσης μεγάλη επιρροή είχε η ισπανική παράδοση και στον αστικό κώδικα της Αργεντινής ο συντάκτης του οποίου αφιέρωσε για την εργασία του 5 χρόνια. Κυρώθηκε το 1869 και άρχισε να ισχύει το 1871 . επίσης εμπνεύστηκε και από το σχέδιο του βραζιλιανού αστικού κώδικα , το σχέδιο του ισπανικού αστικού κώδικα του 1851, τον Ναπολεόντειο κώδικα και τον Χιλιανό. Επίσης πηγές τους αποτέλεσαν και διάφορα θεωρητικά έργα δικαίου κυρίως των μεγάλων Γάλλων νομομαθών του 19ου αι. Ο κώδικας αυτός ο οποίος ισχύει και στην Παραγουάη με νόμο του 1880 , θεωρήθηκε σπουδαίο δημιούργημα , παρά κάποια ελαττώματα του όπως η υπερβολική έκταση του , ο περιπτωσιολογικός του χαρακτήρας και το υπέρμετρα ατομικιστικό του πνεύμα . ήταν ο πρώτος αστικός κώδικας που συνειδητά

υιοθέτησε την διάκριση μεταξύ ενοχικών και εμπράγματων δικαιωμάτων απομακρυνόμενος έτσι από το γαλλικό μοντέλο .
Και οι επόμενοι αστικοί κώδικες των άλλων ιβηροαμερικανικών κρατών , υπέστησαν την επιρροή του ισπανικού δικαίου αλλά και του γαλλικού αλλά και του γαλλικού αυτό όμως δεν εμπόδισε τους συντάκτες των ιβηροαμερικανικών αστικών κωδίκων να διαφοροποιηθούν σε αρκετά σημεία. Ένα από τα πιο σημαντικά ήταν αυτή που αφορούσε τα δικαιώματα των αλλοδαπών. Η αρχή της ισότητας δικαίου του ημεδαπού και του αλλοδαπού καταχωρήθηκε συνταγματικά και συμπεριελήφθη στους περισσότερους λατινοαμερικανικούς αστικούς κώδικες. Η συνταγματική αυτή κατοχύρωση της ισότητας ημεδαπού- αλλοδαπού είναι μάλλον απόδειξη της επιρροής που είχε το δίκαιο των ΗΠΑ στα συνταγματικά δίκαια των κρατών της λατινικής Αμερικής.
Την 1η Αυγούστου του 2015 τέθηκε σε ισχύ ο νέος αστικός και εμπορικός κώδικας της Αργεντινής. Μεταξύ των χαρακτηριστικών του είναι μεταξύ άλλων η συνταγματοποίηση του ιδιωτικού δικαίου , η ενίσχυση της κοινωνικής λειτουργίας της ιδιοκτησίας , η ενίσχυση των κανόνων δημόσιας τάξης , οι οποίοι προστατεύουν τα ευάλωτα πρόσωπα, η θέσπιση λύσεων σε διάφορα ζητήματα εμπνεόμενων από το διεθνές δίκαιο των ανθρώπινων δικαιωμάτων , η σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος κτλ.

Μπήκε θέμα το 2014

⇒ ***13. Αφρικανικά αυτόχθονα δίκαια – η σημασία του εθίμου***

Κατά τις δεκαετίες του 50 και του 60 του 20ου αι. ανεξαρτητοποιήθηκαν τα αφρικανικά κράτη και αποχώρησαν οι αποικιακές δυνάμεις. Η ανεξαρτητοποίηση αυτή είχε ως συνέπεια σημαντικές αλλαγές οι οποίες είχαν και συνέπειες για τα δίκαια των νέων αυτών κρατών . χαρακτηριστικό όλων των αφρικανικών περιοχών ήταν και παραμένει ο πλουραλισμός των δικαιικών τους συστημάτων. Η φυλή ήταν και εν πολλοίς παραμένει η μορφή κοινωνικής οργάνωσης των Αφρικανών. Κάθε φυλή έχει τις δικές της παραδόσεις και τα δικά της έθιμα . οι περισσότερες φυλές είχαν ανεπτυγμένο νομικό πολιτισμό και πλήρως οργανωμένη δικαστική εξουσία. Τα αφρικανικά δίκαια ανήκουν στα <<χθόνια δίκαια>> .το βασικότερο χαρακτηριστικό ενός χθόνιου δικαίου είναι η προφορικότητα της. Οι διδασκαλίες του παρελθόντος διατηρούνται μέσω της ομιλίας και της μνήμης. Οι προσπάθειες να καταγραφούν τα στοιχεία αυτών των χθόνιων δικαίων, συνάντησαν αντιδράσεις . όποια γραπτή μαρτυρία υπάρχει περί ενός τέτοιου δικαίου , οφείλεται κατά βάση είτε σε ευρωπαίους αποικιακούς διοικητές , είτε σε ανθρωπολόγους είτε σε νομικούς συγκριτικολόγους. Πολύ σπανιότερα συνέταξαν τέτοιες γραπτές μαρτυρίες μέλη των κοινοτήτων στις οποίες ισχύει ένα τέτοιο δίκαιο, και όταν συνέβη κάτι τέτοιο , ο λόγος πιθανότατα ήταν ότι θέλησαν να περιγράψουν το δίκαιο τους σε εξωτερικούς παρατηρητές. Τα προφορικά δίκαια θεωρούνται αόριστα και απροσδιόριστα. Επειδή κατά κανόνα ο δημιουργός τους είναι ένα ανώνυμο ον , χαμένο στο παρελθόν , δεν υπάρχει δυνατότητα αναφοράς σε μια αρχική έγκυρη πηγή. Επιπλέον συνειδητά ή ασυνείδητα υπεισέρχονται και προσωπικές ερμηνείες κατά τη μεταφορά μιας πληροφορίας από γενιά σε γενιά . επειδή όμως σε κάθε οργανωμένη κοινωνία, οι εφαρμοστέοι κανόνες θα πρέπει να είναι αρκετά σταθεροί και βέβαιοι οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται με διάφορες μορφές κοινωνικού ελέγχου της ομιλίας. Κατά πρώτον προκειμένου να διατηρηθούν ζωντανές οι πληροφορίες , επαναλαμβάνονται κάθε φορά που είναι δυνατόν. Κατά δεύτερον μόνο συγκεκριμένοι άνθρωποι επιτρέπεται να μιλάνε και μόνο σε ιδιαίτερες περιστάσεις. Κατά τρίτον συγκεκριμένα στυλιστικά ευρήματα εξασφαλίζουν στην ομιλία

ένα σταθερό πλαίσιο το οποίο καθίσταται πολύτιμος βοηθός της μνήμης. Το κοινό στοιχείο σε όλους αυτούς τους λαούς στους οποίους ισχύουν αυτά τα δίκαια φαίνεται πως είναι το συμβούλιο των γεροντοτέρων: άνθρωποι οι οποίοι έχοντας αφομοιώσει τις παραδόσεις της κοινότητας τους για διάστημα περισσότερων χρόνων από ότι οι άλλοι μιλούν κατά τεκμήριο με μεγαλύτερο κύρος . δεν υπάρχει σχετική εγγύηση με βάση την οποία θα εξαιρούνται από το συμβούλιο αυτό όσοι λόγω ηλικίας χάνουν τις πνευματικές τους δυνάμεις. Συχνά δίπλα στα συμβούλια των γεροντότερων έχουν συμβουλευτικό ρόλο και ο αρχηγοί της φυλής . για να αποκτήσουν γενικότερο κύρος οι κρίσεις τους θα πρέπει να επιτύχουν τη συναίνεση των ανθρώπων στους οποίους απευθύνονται .
Η αποικιοποίηση της Αφρικής στο παρελθόν από ευρωπαϊκές δυνάμεις είχε ως συνέπεια την εκούσια ή ακούσια επιρροή από τα δίκαια των κατακτητών και την συνειδητή πλέον υιοθέτηση ρυθμίσεων των δικαίων εκείνων μετά την ανεξαρτητοποίηση των αφρικανικών κρατών. Τα αυτόχθονα φυλετικά δίκαια συνεχίζουν να εφαρμόζονται υπό ορισμένες συνθήκες σε ορισμένα πρόσωπα και για ορισμένες περιπτώσεις.

Μπήκε θέμα το 2014, το 2015, το 2017 και το 2019

⇒ ***14. Το μουσουλμανικό δίκαιο :***

Το ισλάμ ως θρησκεία γεννήθηκε το 7^{ο} αι. στην Σαουδική Αραβία και αποτελεί σήμερα ένα από τα μεγαλύτερα νομικά συστήματα του κόσμου. Η λέξη Σαρία δηλώνει το μουσουλμανικό δίκαιο ως όλον και μεταφορικά σημαίνει τον δρόμο που πρέπει κανείς να ακολουθεί . το Φικχ, η επιστήμη του μουσουλμανικού δικαίου χωρίζεται σε 2 μέρη το ουσούλ και το φουρού. Το ουσούλ αναφέρεται στην μεθοδολογία τις πηγές και το πεδίο εφαρμογής του δικαίου ενώ το φουρού αποτελεί τη μελέτη των επιμέρους κλάδων του δικαίου.
Οι πηγές του μουσουλμανικού δικαίου είναι κύριες και δευτερεύουσες. Κύριες γραπτές πηγές είναι το Κοράνι και η Σούννα . το Κοράνι αποτελείται από 6000 περίπου στίχους και θεωρείται ότι αποτελεί θεϊκή αποκάλυψη. 500 περίπου στίχοι μόνο αποτελούν δικαιικούς κανόνες και είναι διασκορπισμένοι σε όλο το κοράνι χωρίς προφανή τάξη. Η Σούννα περιλαμβάνει τους λόγους και τις πράξεις του Προφήτη Μωάμεθ όπως συγκεντρώθηκαν από τους συντρόφους του μετά τον θάνατο του. Αποτελείται από την Σούννα κολιγιά (**προφορικούς λόγους**) , την Σούννα φιλίγια (**πράξεις)**και την σούννα τακριργία (**πράξεις που έγιναν παρουσία του προφήτη και δεν τις αποδοκίμασε ο ίδιος**) . Η σούννα και το κοράνι είναι ισότιμες πηγές δικαίου , διότι ο Αλάχ εξίσωσε την υπακοή στον Προφήτη Μωάμεθ με την υπακοή σε αυτόν.
Οι βασικές δευτερεύουσες πηγές του μουσουλμανικού δικαίου είναι η Ιτζμα και το Κιγιάς. Σύμφωνα με την πλειοψηφία των σχολών του δικαίου Ιτζμα ορίζεται ως η ομοφωνία όλων των μορφωμένων μουσουλμάνων μιας συγκεκριμένης ηλικίας , οι οποίοι έχουν φθάσει το επίπεδο της Ιζτιχαντ , δηλαδή της ικανότητας ατομικής νομικής ερμηνείας συγκεκριμένων ζητημάτων μετά τον θάνατο του Μωάμεθ . μεταξύ των δευτερευουσών πηγών είναι η Ιστισχαμπ (νομικό τεκμήριο). Η πηγή αυτή περιλαμβάνει όλα τα αποδεκτά από το δίκαιο τεκμήρια όπως π.χ. το τεκμήριο της αθωότητας ή το τεκμήριο ότι κάτι είναι χαλάλ (νόμιμό) εκτός αν ρητά απαγορεύεται . επίσης δευτερεύουσες πηγές δικαίου είναι το ουρφ δηλαδή τα ήθη και τα έθιμα μιας συγκεκριμένης κοινωνίας , τα Σαρ μιν Κουμπλάνα δηλαδή προγενέστεροι θρησκευτικοί νόμοι που έφεραν άλλοι προφήτες όπως ο Μωυσής .
Το μουσουλμανικό δίκαιο δεν εφαρμόσθηκε ποτέ ως ομοιόμορφο σύνολο νόμων , δεν στοχεύει άλλωστε στην ομοιομορφία. Δεν υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των

μουσουλμάνων , υπάρχουν όμως διαφορές κατά την ερμηνεία και εφαρμογή κάποιων στίχων του κορανίου και της σούννας. Οι δευτερεύουσες πηγές είναι το μέσον και η μέθοδος συναγωγής κανόνων από τις κύριες πηγές όταν οι τελευταίες δεν είναι σαφείς ή όταν δε προβλέπουν τίποτε για κάποια περίπτωση. Η κατά αυτόν τον τρόπο συναγωγή κανόνων είναι και η αιτία των διαφορών μεταξύ των μουσουλμανικών νομομαθών.
Δύο είναι οι βασικοί κλάδοι του μουσουλμανικού δικαίου , οι Σουννίτες και οι Σιίτες. Οι πρώτοι θεωρούνται ως οι ορθόδοξοι μουσουλμάνοι και χωρίζονται σε τέσσερις σχολές δικαίου , τους Χαναφίτες, τους Μαλεκίτες, τους Σαφείτες και τους Χανμπαλίτες. Η βασική διαφορά μεταξύ των σχολών έγκειται στην αντιμετώπιση από αυτές των δευτερευουσών πηγών. Σχολές του μουσουλμανικού δικαίου υπάρχουν από τον πρώτο αιώνα του Ισλάμ. Αρχικά υπήρχαν εκατοντάδες σχολές αλλά απέμειναν τέσσερις. Οι παλαιότερες είναι η σχολή των Μαλεκιτών και η σχολή των Χαναφιτών . η σχολή των Μαλεκιτών όμως λόγω του ότι έδρευε στην Μεδίνα πόλη του προφήτη Μωάμεθ ήταν κάπως συντηρητικότερη Ο αλ Σαφιί ίδρυσε την σχολή των Σαφειτών η οποία σε σχέση με τις προηγούμενες δύο κρατά μια μέση στάση ,λιγότερο συντηριτική. Η τέταρτη σχολή των Χανμπαλιτών προέκυψε από τη διδασκαλία του ιμάμη Μοχάμεντ μπιν Χανμπαλί . η σχολή αυτή κηρύσσει την επιστροφή στις πηγές του Ισλάμ. Προκειμένου να δοθεί λύση σε ένα ζήτημα, θα πρέπει να διαπιστωθεί ποιας σχολής το δίκαιο είναι εφαρμοστέο . θα πρέπει να τονισθεί ότι το δίκαιο της κάθε σχολής εφαρμόζεται στους οπαδούς της λόγω προσωπικής υπαγωγής σε αυτήν και όχι λόγω εδαφικής κυριαρχίας. Υπάρχουν κάποιες περιοχές στις οποίες η κάθε σχολή επικρατεί αριθμητικά. Έτσι η παλαιότερη σχολή αυτή των χαναφιτών έχει τους περισσότερους οπαδούς και έχει εξαπλωθεί βορειοανατολικά δηλαδή στις περιοχές του Ισραήλ, της Συρίας, του Λιβάνου, της Τουρκίας, του Ιράκ, του Αφγανιστάν , της Ινδίας ,του Πακιστάν κτλ.
Η σχολή των μαλεκιτών επικρατεί στην βόρεια και δυτική Αφρική και στην βόρεια Νιγηρία. Η σχολή των Σαφειτών επικρατεί στις μουσουλμανικές κοινότητες της νοτιοανατολικής Ασίας. Υπάρχουν όμως κάποιοι οπαδοί της στην Αίγυπτο.
Τέλος η σχολή των Χανπαλιτών έχει επικρατήσει απόλυτα στη Σαουδική Αραβία.
Το μουσουλμανικό δίκαιο έχει θεϊκή προέλευση και όλες οι ανθρώπινες ενέργειες έχουν νομική σημασία. Οι μουσουλμάνοι έχουν καθήκον να ζουν σύμφωνα με το μουσουλμανικό δίκαιο. Αποτελεί τμήμα της θρησκείας .

Μπήκε θέμα το 2014, το 2016 και το 2019

⇒ ***15. Το νομικό σύστημα της Κίνας***

Οι απόψεις του λαού της Κίνας και θεωριών του δικαίου περί της φυσικής τάξης των βιοτικών σχέσεων είναι επηρεασμένες από τη διδασκαλία του Κομφούκιου. Πολύ σημαντικό ήταν ότι ο τρόπος ζωής του ανταποκρινόταν πλήρως προς τα ιδεώδη που εξήγγειλε. Πίστευε ότι ο άνθρωπος και ο Θεός , η γη και ο ουρανός , η φύση ήταν οργανικά τμήματα ενός ενιαίου , αρμονικά τακτοποιημένου σύμπαντος. Ο υπέρτατος σκοπός του ανθρώπου θα έπρεπε να είναι η απόλυτη συμφωνία των σκέψεων , αισθημάτων και πράξεων του με την αρμονία του κόσμου , θε έπρεπε οι άνθρωποι να φροντίζουν ώστε με την ορθή τους συμπεριφορά να μην διαταράσσουν αυτή την αρμονία . πρόκειται για μια κοινωνική και ηθική φιλοσοφία η οποία επιδιώκει να εμπνεύσει και όχι να διατάξει και να τιμωρήσει. Βασικός άξονας της κομφουκιανής φιλοσοφίας είναι το λι η πειθώ. Το δίκαιο που απορρέει από τη φιλοσοφία αυτή έχει ηθικές ιδιότητες. Το κινέζικο δίκαιο επηρεάσθηκε και από μια άλλη θεωρητική σχολή το νομικισμό . κατά την σχολή αυτή η

κοινωνική ζωή θα πρέπει απαρεγκλίτως να ρυθμίζεται από θετικό δίκαιο το φα. Το δίκαιο είναι όργανο της κρατικής εξουσίας που επιβάλλεται στους ανθρώπους για το καλό τους. Ο Κομφούκιος πίστευε ότι ο άνθρωπος είναι κατά βάθος καλός άρα δεν χρειάζεται έξωθεν πίεση για να συμμορφωθεί προς το σωστό αρκεί να ακολουθήσει τις ηθικές του πεποιθήσεις. Αντίθετα οι νομικιστές πίστευαν ότι ο άνθρωπος κατά βάθος είναι εγωιστής , άρα απαιτείται η ρύθμιση των βασικών σχέσεων από το κράτος για να αποφεύγεται η κοινωνική αταξία. Η μεγάλη επιρροή του Κομφουκιανισμού είχε ως συνέπεια να επικρατεί η πεποίθηση ότι οι θετικοί κανόνες , οι κρατικοί νόμοι , το φα είχαν κατώτεροι αξία από το λι . ήδη από τον 7^{ο} αι. υπήρχαν κάποιοι νομικοί κώδικες οι οποίοι όμως ρύθμιζαν μόνο ζητήματα του ποινικού και διοικητικού δικαίου. Ο κάθε άνθρωπος ήταν ισχυρά ριζωμένος στο στενό κοινωνικό του περιβάλλον και στο πλαίσιο εκείνο επιλύονταν τα διάφορα ζητήματα. Σπάνια ήταν η πρόσβαση στα δικαστήρια αφού σύμφωνα και με την νοοτροπία τους κάτι τέτοιο θα ήταν εξαιρετικά επονείδιστο.
Στο παραδοσιακό λοιπόν κινέζικο νομικό σύστημα ο κανόνας δικαίου αντιπαραβάλλεται προς τον κανόνα των ατόμων. Τι σημαίνει όμως κανόνας δικαίου στο δίκαιο της Κίνα; Έχει 2 σημασίες , μια περιγραφική και μια κανονιστική . σύμφωνα με την πρώτη ο κανόνας δικαίου ταυτίζεται με το νομικό σύστημα ενώ σύμφωνα με τη δεύτερη με το πολιτικό σύστημα. Το φα λοιπόν απευθύνεται πρωταρχικά στους διοικητικούς αξιωματούχους και όχι στον λαό. Στις αρχές του 20^{ου} αι. επιδιώχθηκε μια κωδικοποίηση που θα βασιζόταν σε πρότυπα δυτικά αλλά θα σεβόταν τις κινέζικες παραδόσεις. Μεταξύ των μεταρρυθμίσεων που πρότεινε ήταν το σχέδιο αστικού κώδικα της δυναστείας του Qing που αποτελούνταν από 5 μέρη. ο κώδικας αυτός δεν τέθηκε σε ισχύ. Μετά την επανάσταση του 1911 , οδηγήθηκε σε αναγκαστική παραίτηση ο τελευταίος αυτοκράτορας της Κίνας και νέα κυβέρνηση ανέλαβε την εξουσία του κράτους του 1949. Στην διάρκεια αυτή επιχειρήθηκε και πάλι η θέσπιση αστικού κώδικα. Ο οποίος πάλι δεν τέθηκε σε ισχύ. Στην συνέχεια η κομμουνιστική επανάσταση του 1949 και η περίοδος που επακολούθησε επέφερε ακόμα μεγαλύτερη σύγχυση σε οποιεσδήποτε εναπομείνασες παραδοσιακές αντιλήψεις του κινέζικου δικαίου . από το 1949 μέχρι το 1957 σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις , ο αριθμός των δικηγόρων στην Κίνα μειώθηκε κατά ένα ποσοστό 70% και αργότερα με την μεγάλη προλεταριακή πολιτιστική επανάσταση από το 1966 μέχρι το 1976 εξαφανίστηκαν όλοι οι επαγγελματίες νομικοί και έκλεισαν όλες οι νομικές σχολές για 10 χρόνια. Όπως δήλωσε ο Μάο <<θέλουμε τον κανόνα του ατόμου , όχι τον κανόνα δικαίου>> . σε πολύ μεγάλο βαθμό αυτή η μαοϊκή κομμουνιστική θεωρία ασκεί ισχυρή επιρροή και στην σημερινή νομοθετική και δικαστική πρακτική. Ως προς ορισμένους τομείς παρατηρούνται και κάποιες εξελίξεις . το 1978 ξεκίνησε πρόγραμμα νομοθετικής μεταρρύθμισης , οι νομικές σχολές άνοιξαν και πάλι , οι δικηγορικές εταιρίες πολλαπλασιάστηκαν. Η όλη διαδικασία όμως μετά τον Μάο εποχή σφραγίσθηκε από μια διστακτικότητα και πολλές διαφωνίες. Ως προς πολλά ζητήματα κυρίως οικονομικού ή εμπορικού δικαίου υιοθετούνται ρυθμίσεις δυτικής έμπνευσης , συγχρόνως όμως επιδιώκεται και η προστασία του κινέζικου πολιτισμού , των κινέζικων αντιλήψεων περί δικαίου . στο διάστημα αυτό επιχειρήθηκε και πάλι η σύνταξη αστικού κώδικα . εν τέλει το 2020 θεσπίστηκε αστικός κώδικας και το 2021 τέθηκε σε ισχύ .